

VIETOS VEIKLOS GRUPIŲ TINKLAS

Ar LEADER programa tapo inovacijų laboratorija? Išmoktos pamokos ir ateities iššūkiai.

Kristina Švedaitė

Vietos veiklos grupių tinklo ir Kauno rajono vietos veiklos grupės
pirmininkė
2021-08-27

Pranešimo planas

↓ **LEADER. LEADER ir inovacijos.**

↓ **Socialinės inovacijos: socialinis ir bendruomeninis verslas.**

↓ **Inovacijų laboratoriniai darbai (patirtis, bandymai) arba reglamentavimas VS praktika**

↓ **Gerieji projektų pavyzdžiai**

LEADER. LEADER IR INOVACIJOS.

LEADER/ BIVP priemonė

Programos LEADER pavadinimas yra prancūziško termino „**L**iaison **E**ntre **A**ctions de **D**éveloppement de l'Économie **R**urale“ (lietuviškai - **veiksmų, skatinančių kaimo ekonomikos plėtrą, tarpusavio ryšys**) pirmųjų raidžių santrauka.

49

Lietuvos kaimo vietovėse veikiančios

VIETOS VEIKLOS GRUPĖS (VVG).

Įgyvendinančios LEADER per Vietos plėtros strategijas (VPS).

3

sektoriai. **NVO, VERSLAS, VALDŽIA**

Pagrindiniai bruožai:

- ✓ „iš apačios į viršų“
- ✓ orientuota į vietovę (teritorinis požiūris)
- ✓ partnerystė
- ✓ daugiasektoriškumas, integruotumas
- ✓ tinklaveika
- ✓ **Naujoviškumas (inovacijos)**
- ✓ bendradarbiavimas

LEADER ISTORIJA

LEADER I
1991-1993

LEADER II
1994-2000

LEADER +
2000-2006

LEADER metods
2007-2013

LEADER/ BIVP
2014-2020 + 2021-2022

LEADER/ BIVP
+ 2021-2022

BIVP
2023-2027

**KAIMO
VIETOVĒS**

**KAIMO
VIETOVĒS**

**KAIMO
VIETOVĒS**

**KAIMO VIETOVĒS +
ŽUVININKYSTĒS REGIONAI**

**KAIMO VIETOVĒS +
ŽUVININKYSTĒS REGIONAI**

**KAIMO VIETOVĒS +
SUMANŪS KAIMAI**

**KAIMO VIETOVĒS +
SUMANŪS KAIMAI**

LEADER PRIEMONĖS FINANSINĖ IŠRAIŠKA

PROGRAMOS LEADER
FINANSAVIMAS
2014-2020 M. LAIKOTARPIU

6 % EŽŪFKP lėšų:
113,5 mln. Eur

85 % ES dalis:
96,5 mln. Eur

15 % LT dalis:
17 mln. Eur

85 % ES dalis:
7,3 mln. Eur

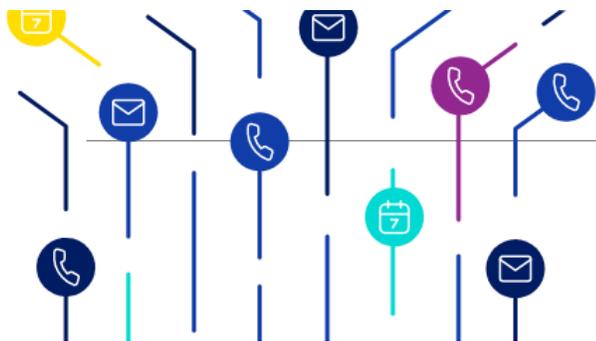
15 % ES dalis:
1,3 mln. Eur

100 % EURI dalis:
11,7 mln. Eur

PROGRAMOS LEADER
FINANSAVIMAS
2021-2022 M. LAIKOTARPIU

SP lėšų dalis iki **5 %** bendro
EŽŪFKP lėšų biudžeto + EURI:
+ 20,3 mln. Eur

KOKIA LEADER REIŠMĖ?

Gyventojų aktyvumas ir komunikacija

Socialinės ekonomikos vystymas

Idėjų įvairovė

Atskirties mažinimas

Veiksmų suderinamumas

Tikslinis lėšų naudojimas

Nauji problemų sprendimo būdai

LEADER ir INOVACIJOS

- LEADER pats savaime yra INOVATYVUS;
- Naudos kokybės balai vietos projektams už inovacijas;
- Inovatyvios veiklos;
- **Socialinis ir bendruomeninis verslas.**

**SOCIALINĖS INOVACIJOS: SOCIALINIS IR BENDRUOMENINIS
VERSLAS.**

Socialinės inovacijos

Socialinės inovacijos – tai naujos idėjos (produktai, paslaugos ir modeliai), kuriais tenkinami įvairaus pobūdžio socialiniai poreikiai, sprendžiamos socialinės ir ekonominės problemos. Socialinių inovacijų siūlomos priemonės remiasi socialiniais santykiais ir naujais šių santykių modeliais.

Socialinėmis inovacijomis siekiama gerinti individų ir visos visuomenės gerovę. Jos apima daug sričių, nuo naujų socialinių paslaugų teikimo modelių iki specializuotų socialinių tinklų internete, nuo naujų mokytojų kvalifikacijos kėlimo formų iki priemonių, skatinančių miesto gyventojus iškeisti automobilius į dviračius, ar globalių sąžiningos prekybos tinklų kūrimo. Pastaruoju metu socialinių inovacijų požiūris apima ne tik naujus viešojo valdymo modelius, peržengiančius tradicinių atsakomybės sričių ribas ir įtraukiančius piliečius į socialinių bei globalių iššūkių sprendimą, bet ir pasitikėjimo bei rizikos toleravimo kultūros, kurios reikia skatinant mokslo bei technologines inovacijas, kūrimą.

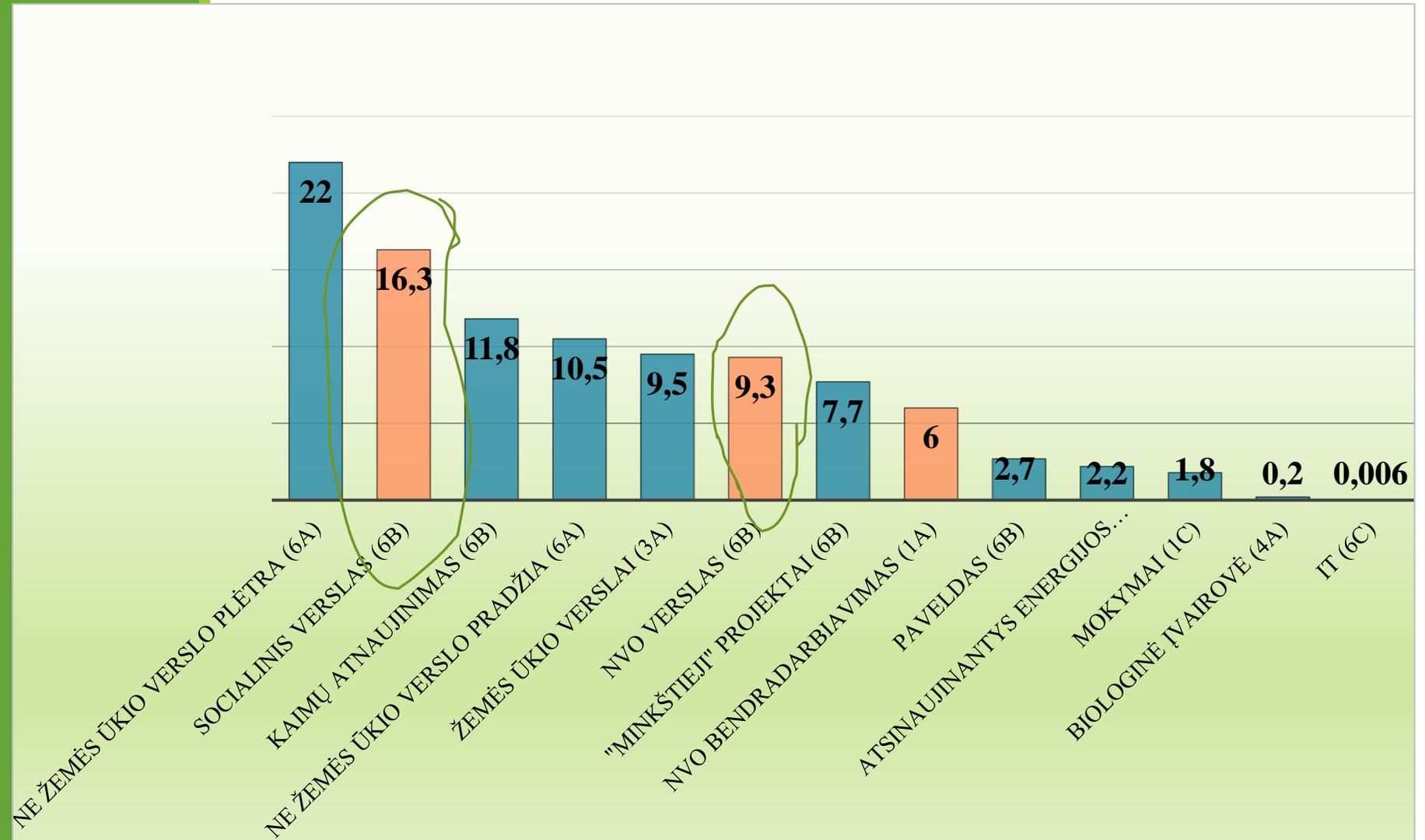
Dėmesys socialinėms inovacijoms ypač padidėjo po pastarosios globalios krizės, kuri parodė, kad vis daugiau šiuo metu pasaulyje sprendžiamų problemų yra socialinės prigimties arba turinčios didelę įtaką socialinei sričiai. Bene svarbiausios iš jų yra nedarbas, visuomenės senėjimas ir klimato kaita. Didėjantis nedarbas dažnai lemia augantį nusikalstamumą ir socialinę atskirtį. Visuomenės senėjimas, susijęs su išlaidomis sveikatos priežiūrai, po krizės tapo dar didesne problema, turinčia įtakos valstybės finansams. Kova su klimato kaita taip pat darys vis didesnę įtaką visuomenės pokyčiams.

Pabrėžiama, kad socialinių inovacijų nauda nebūtinai yra pelnas, dažniausiai tai yra sumažėjusios viešosios išlaidos išsprendus konkrečią socialinę problemą, pavyzdžiui, įdiegus paslaugą, dėl kurios palengvėja globos ir medicinos paslaugas seniems žmonėms teikiančių organizacijų veiklos koordinavimas. Pelno negaunama, tačiau sumažėja viešosios ligonių priežiūros išlaidos.

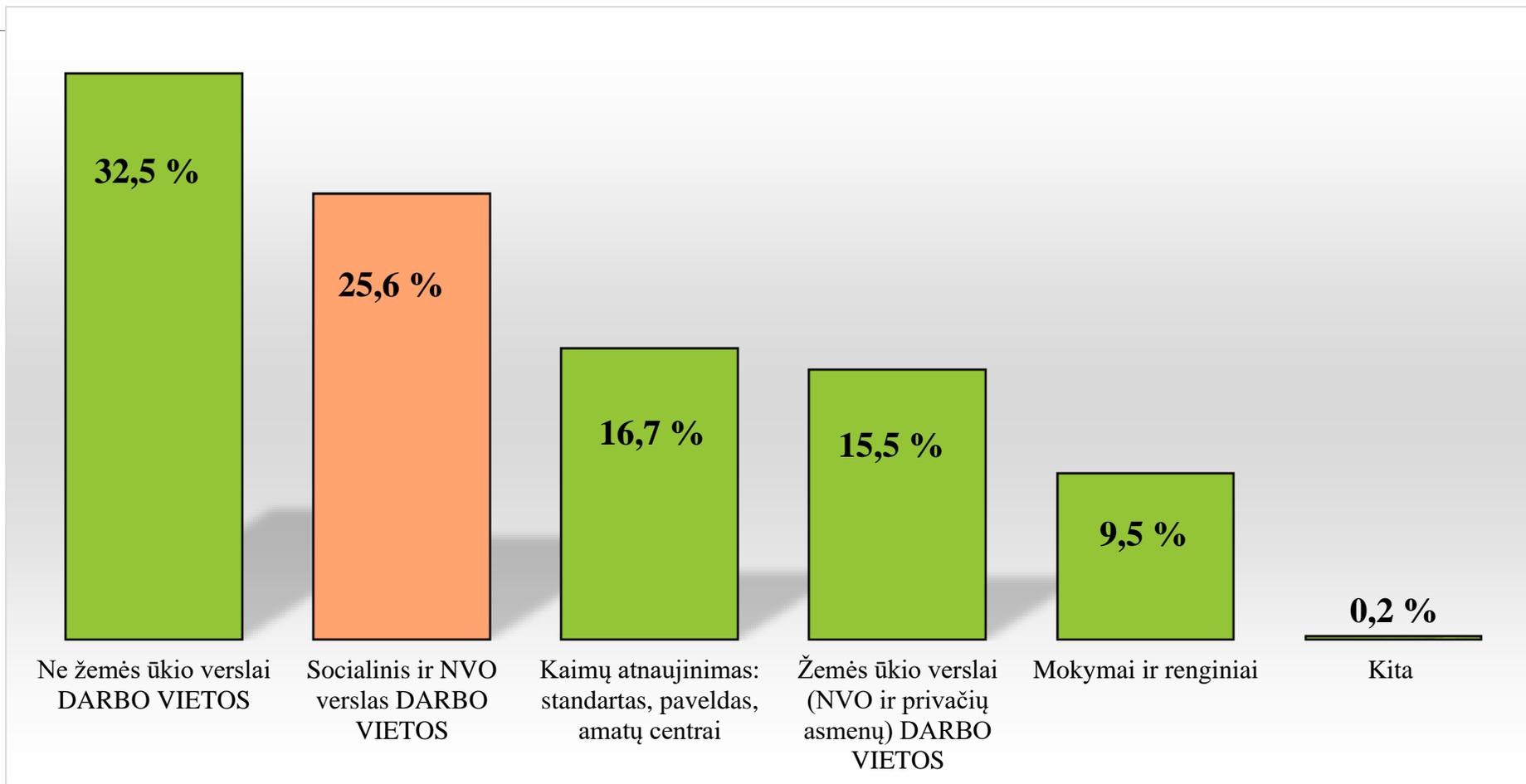
Parengta pagal: Empowering People, Driving Change: Social Innovation in the European Union. 2011.

Kaip ir rinkoje, kur nauja idėja tampa inovacija tik tada, kai ji yra panaudojama naujam produktui sukurti, taip ir nauja socialinė idėja tampa inovacija tada, kai ji yra įgyvendinama ir suteikia naudą. Todėl Institutas siekia atkreipti viešosios politikos formuotojų, nevyriausybinių organizacijų, socialiai atsakingo verslo dėmesį į naujas idėjas ir skatinti įgyvendinti jas savo veikloje.

STRATEGIJŲ PRIEMONĖS PAGAL SKIRIAMŲ LĖŠŲ DYDĮ (proc.)

STRATEGIJŲ INVESTAVIMO KRYPTYS PAGAL SKIRIAMŲ LĖŠŲ DYDĮ (proc.)

**INOVACIJŲ LABORATORINIAI DARBAI (PATIRTIS, BANDYMAI)
ARBA REGLAMENTAVIMAS VS PRAKTIKA**

Inovacijų laboratoriniai darbai. REGLAMENTAVIMAS IR VVG PRAKTIKA

Reglamentuojama nacionaliniu lygmeniu:

- ✓ 2015 m. 04 mėn. - ŪM - Socialinio verslo koncepcija;
- ✓ 2017 m. 11 mėn. ŽŪM - Socialinio verslo gairės* (bendros tinkamumo sąlygos, socialinio poveikio matavimo skaičiuoklė);
- ✓ didžiausia galima paramos suma – iki 200 000 Eur;
- ✓ didžiausias galimas paramos intensyvumas: *privatus socialinis verslo – iki 80 proc., viešas socialinis/bendruomeninio verslas – iki 95 proc.*

Reglamentuojama vietos lygmeniu (VVG):

- ✓ projektų atrankos kriterijai, specialiosios tinkamumo sąlygos;
- ✓ rodikliai ir tikslai pagal strategiją;
- ✓ didžiausia galima paramos suma (vidurkis 50 000 Eur);
- ✓ tikslinės grupės, remiamos veiklos.

VVG praktika:

- ✓ VVG VPS rengimas 2014-2015 m. 9 mėn.;
- ✓ pradėjus 2016-2017 m. įgyvendinti VPS - laukta teisinio reglamentavimo;
- ✓ remiami projektai yra išorinio, integruoto ir įterptinio modelio;
- ✓ sprendžiamos socialinės problemos – daromas teigiamas poveikis;
- ✓ **Socialinis verslas - tik pagal KPP priemonės rėmimo taisyklės.**

LEADER SOCIALINIO IR BENDRUOMENINIO VERSLO PROJEKTAI

VPS - 561 priemonė ar veiklos sritis. Kiekviena VVG turi ~ 11 skirtingų priemonių.

VPS vidurkis 2,3 mln.

Pagrindinės finansuoto socialinio verslo poveikio sritys: **užimtumas, sveikata, švietimas.**

2021 m. sausio 1 d. duomenys:

Patvirtinta **181** socialinio ir bendruomeninio / NVO verslo projektai;

Suma ~**9,3 mln.** (projektui ~ 51tūkst);

Iš jų apie **60** baigtų projektų.

GERIEJI PROJEKTŲ PAVYZDŽIAI

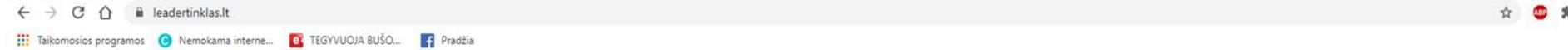

Kas gali labiau įkvėpti veiklai, jeigu ne gerieji pavyzdžiai?! Todėl toliau pristatome geruosius priemonės “LEADER” projektus, finansuotus per Lietuvos vietos veiklos grupes.

Viešiname geruosius pavyzdžius

The screenshot shows a web browser window displaying a Facebook album page for 'VVG tinklas'. The browser tabs include 'Gautieji (1) - vvgtinklas@gmail.co...', 'VVG tinklas - Nuotraukos', and 'Rural Inspiration Awards 2020 | T...'. The address bar shows the URL 'facebook.com/pg/vvgtinklas/photos/?tab=album&album_id=192479200925676'. The Facebook interface shows the profile 'VVG tinklas' with navigation options like 'Puslapis', 'Gautos žinutės', 'Manage Jobs', 'Pranešimai', 'Išvalgos', 'Viešini...', and 'Daugiau'. The album itself is a grid of photos with captions in Lithuanian, such as 'PANEVŽIO R. VVG... šiosios infrastruktūros plėtra Vaivady kaimo Panevėžio rajone', 'KUPIŠKIO R. VVG', 'KASIMIRŲ R. VVG... NORGĖLŲ KAIMO BENDRUOMENĖS ULTŪROS SAVITUMO IŠSAUGOJIMAS, ADICIJŲ TĖSTINUMAS', 'BIRŽŲ R. VVG... KAIMO TURIZMO OBPLĖTRA, INFRASTRUKTURĖS SUTVARKYMAS, PRITAIKYMAS SKIRTIŲ GYVENTOJŲ GRUPOJEKAMS BIRŽŲ R. DVARALIŲ KAIMO', 'KAUNO R. VVG... „Vanduo ir mes“', 'SABORIŲ R. VVG... „Atokampis“ kaimo ir visų paslaugų mas ir plėtra', and 'KAIŠIADORIŲ R. VVG'. A sidebar on the left lists navigation options for 'VVG tinklas' including 'Pradžia', 'Įrašai', 'Vaizdo įrašai', 'Nuotraukos', 'Apie', 'Bendruomenė', 'Įvykiai', 'Reklamuoti', and 'Visit Ad Center'. The Windows taskbar at the bottom shows the time as 17:16 on 2020-02-25, with open applications like 'Metinė ataskaita...', 'VVG tinklas - Nu...', 'WGT2019_2020', and 'LKT viešinimas z...'.

Gerųjų LEADER projektų pavyzdžių ieškokite www.leadertinklas.lt

[Pradžia](#) [Apie mus](#) [Nariai](#) [Veikla](#) [Naudinga](#) [Naujienos](#) [Kontaktai](#)

Leader gerieji pavyzdžiai

UAB „ECOHOUSE“
VERŠLO PLĖTRA
MODERNIZUOJANT
MATERIALINĘ
BAZĘ

Pagrindinė veiklos kryptis – medinių – karkasinių surenkamųjų statinių (gyvenamųjų namų) ir jų komplektuojamųjų dalių gamyba. Pareiškėjas per Šiaulių r. VVG teikia paramos paraišką "UAB „Ecohouse“ verslo plėtra modernizuojant materialinę bazę" siekdamas gauti ES paramą pastato, kuriame vykdoma gamyba, kapitaliniam...

[skaityti daugiau](#)

UAB „ŠIAURĖS
BANGA“
SKALBIMO
PASLAUGŲ
PLĖTRA

Projekto "UAB „Šiaurės banga“ skalbimo paslaugų plėtra" vykdytojo per Šiaulių r. VVG, veikla apima dvi skalbimo paslaugas, t. y. darbinių drabužių teikimo veikla, kurią apima drabužių ir spintelių nuoma, drabužių skalbimas ir prižiūrėjimas (kompleksinis paslaugų teikimas) bei vien tik skalbimo...

[skaityti daugiau](#)

DIDŽIOSIOS
UŽGAVĖNĖS
NAISIUOSE

Projekto "Didžiosios Užgavėnės Naisiuose" įgyvendinto per Šiaulių r. VVG tikslas – išsaugoti ir puoseleti krašto etnokultūrinės tapatybės, kultūros ir tradicijų savitumą. Didžiosios Užgavėnės Naisiuose švenčiamos nuo 2015 m. Renginyje dalyvauja ne tik aplinkinių vietovių gyventojai – kasmet atvyksta vis daugiau...

[skaityti daugiau](#)

[rodyti daugiau](#)

Pagramančio bendruomenės centras „Gramančia“

„Pagramančio miestelio daugiaviečio paslaugų centro įrengimas ir pritaikymas visuomenės poreikiams“. Paramos suma 144883,70 €. 2019-06-19 – 2020-08-03. Įkurtos 3,5 darbo vietos, šiuo metu 11.

Įkurta savarankiško gyvenimo namai Pagramančio miestelyje, vėliau globos namai.

Paslaugų centras pradėjo oficialiai veikti nuo 2020 m.

Teikiamos įvairios socialinės paslaugos ne tik globos namų gyventojams, bet ir bendruomenės, seniūnijos, Tauragės rajono ir kt. įvairių amžiaus grupių gyventojams. Šiuo metu socialiniuose globos namuose apsigyveno 22 senjorai. Ne tik globos namų gyventojams bet ir Pagarmančio mstl. gyventojams bei svečiams teikiamos paslaugos: **SPA procedūros, mechaniniai masažai, limfodrenažas, relaksiniai masažai, garinė pirtis, skalbyklos paslaugos. Vykdomos edukacinės programos. Teikiamos maitinimo paslaugos, užsakomieji pietūs, vakarienės, žemaitiško paveldo vaišės.** Sutvarkyta aplinka prie pastato, kur taip pat vyksta įvairūs renginiai.

Bendruomenės vizija - globos namų plėtra, kito pastato rekonstravimas. Taip pat - ant pastatų stogų įrengti saulės elektrinę. Siekia paskatinti bendruomenę auginti bei teikti bendruomenės virtuvei maistui gaminti vietoje užaugintus produktus.

Pagramančio bendruomenės centras „Gramančia“

Vyksta edukacijos ne tik namų gyventojams, bet ir bendruomenės nariams ir svečiams

Pamaldos globos namų gyventojams

Pagramančio bendruomenės centras „Gramančia“

Virtuvė kur gaminamas maistas ne tik globos namų gyventojams, bet ir Mažonų vaikų darželiui ir Pagramančio ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigą lankantiems vaikams

VŠĮ „Vilties sodas“

(steigėjai Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“ ir sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Panevėžio Viltis“.

„Dienos užimtumo centro „Vilties sodas“ įkūrimas“. Paramos suma – 60 000 Eur.

Panevėžio rajone, Biliūnų kaime. Įstaiga padės išspręsti **sutrikusio intelekto žmonių priežiūros ir užimtumo problemą, mažins socialinę atskirtį, palengvins juos globojančių asmenų rūpesčius.**

Projekto partneris – Panevėžio rajono savivaldybės administracija prie dienos centro veiklos prisideda pirkdama socialines paslaugas.

Centre paslaugos bus teikiamos dešimčiai asmenų (asmenims nuo 18 metų). Lankytojai į Centą atsivežami ryta, baigiantis darbo dienai parvežami namo, tai yra svarbus palengvinimas juos globojantiems žmonėms

Projekto įgyvendinimo metu sukurtos 6,5 naujos darbo vietos. Įstaigoje paslaugas teikia du socialiniai darbuotojai, trys jų padėjėjai ir vienas užimtumo specialistas. Prie centro veiklos prisideda ir savanoriai.

VŠĮ „Miežiškių bendruomeniniai vaikų globos namai“.

Paramos suma – 60 000 Eur.

2020 m. pabaigoje duris atvėrė **bendruomeniniai vaikų globos namai Miežiškiuose**, teikiantys ilgalaikes ir trumpalaikes socialinės globos paslaugas vaikams iki 18 m., likusiems be tėvų globos.

Panevėžio rajono kaimo bendruomenė „PAŽAGIENIAI“

Bendruomenė 2019 - 2020 m. pagal VPS priemonę „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ įgyvendino projektą ir sukūrė bendruomeninį verslą „MOBILUS SPA“. Buvo įsigyti termomasažiniai įrenginiai (lovos) (7 vnt.), skirti **žmogaus fizinės sveikatos gerinimo paslaugoms teikti**. Sukurta 1 darbo vieta. Bendruomenės teikiamos „Mobilus SPA“ termomasažo paslaugos ne tik turi teigiamos įtakos žmonių fizinės bei emocinės sveikatos būklės gerėjimui, **bet ir skatina kaimo žmones bendrauti, bendradarbiauti, prisideda prie vienišų žmonių atskirties mažinimo, skatina gerosios patirties sklaidą, susijusią su sveiku gyvenimo būdu**. Kadangi teikiamos paslaugos yra labai paklausios ir klientams reikia laukti masažų vieną, dvi savaites eilėje, o nuomai po vieną, du mėnesius, **bendruomenė planuoja verslo plėtrą – įsigyti dar du termomasažinius įrenginius ir automobilį**.

Panevėžio rajono kaimo bendruomenė „PAŽAGIENIAI“ su kitomis bendruomenėmis mielai dalinasi patirtimi įgyvendinant bendruomeninio verslo idėją ir teikia ekspertavimo bei konsultacines paslaugas.

Kontaktai: Švyturio g. 25-1, Pažagienių k., Panevėžio sen., Panevėžio r. tel.: 8 648 56565, el.

p.: pazagieniubendruomene@gmail.com

<https://www.tv3.lt/naujiena/video/panevezio-rajono-kaimo-bendruomene-emesi-neiprasto-verslo-ikure-bendruomenini-spa-n1088588>

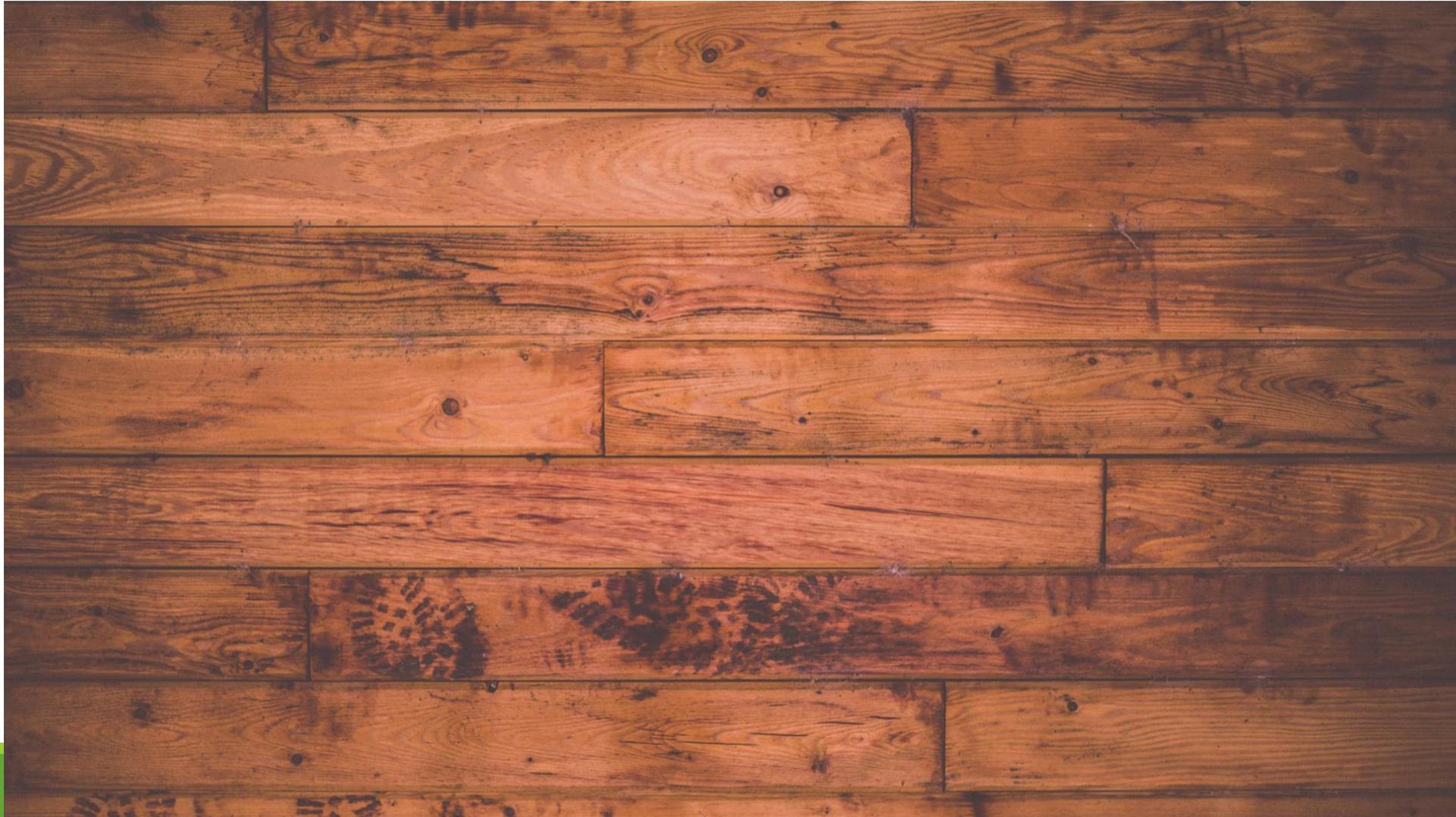
<https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2021/05/11/news/panevezio-rajono-gyventojai-stebina-daugiabucio-rusyje-irenge-spa-eiles-nusidrieke-kelis-menesius-i-prieki-19315447/>

<https://www.facebook.com/Pa%C5%BEEagieni%C5%B3-Mobilus-SPA-109664274538996/>

VšĮ Betzatos bendruomenė.

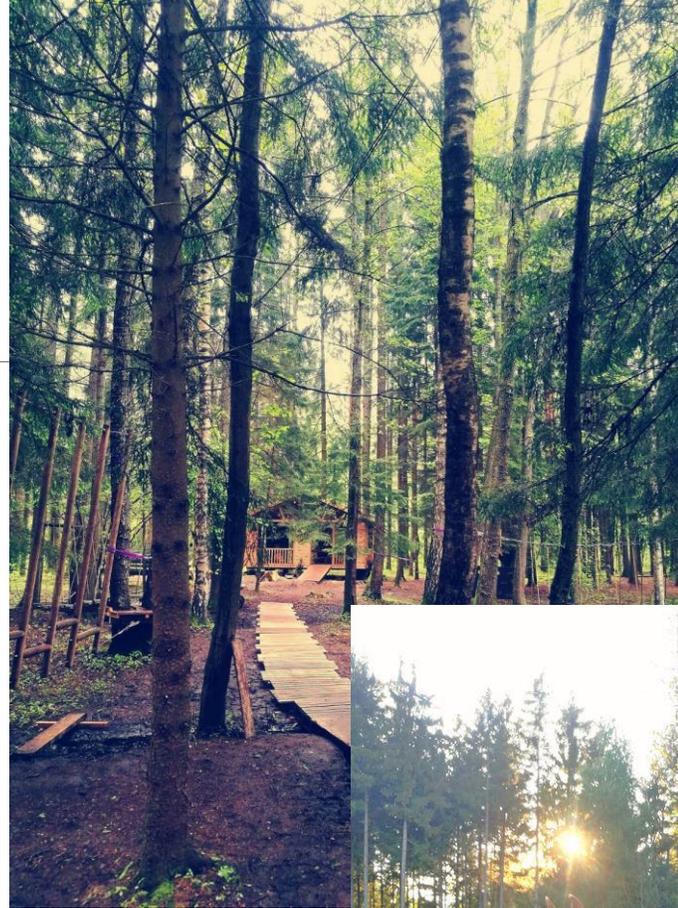
Socialiniai ir darbiniai įgūdžiai, teikiant užimtumo paslaugas asmenims su proto negalia. Sukurtos 2 naujos darbo

VŠĮ „Myliu kaimą“

„Stovyklavietės, palankios psichinės sveikatos gerinimui, miške įrengimas“. Paramos suma: 26 518,13 Eur. 1 darbo vieta.

Projekto tikslas - sukurti išskirtinę poilsiavietę, **palankią psichinės sveikatos gerinimui, kuri būtų įrengta su kuo mažesniu poveikiu gamtai, vykdyti joje neformalųjį švietimą ir gerinti žmonių sveikatą.** Poilsiavietė, kurioje žmonės galėtų pailsėti nuo miesto šurmulio, netrukdomi pajautų ryšį su gamta ir gyvūnais, sumažinant psichologinį diskomfortą ir stresą.

Ačiū už dėmesį!

Kristina Švedaitė

vvgttinklas@gmail.com

Buveinės adresas: Nemuno g. 14, Rokai,
46159 Kauno r.

Mus rasite socialiniame tinkle „Facebook“
www.leadertinklas.lt